

Rondvraag

Norbert Cuiper, redacteur

Top Institute Pharma is weggegooid geld

Nu het kabinet het plan voor Top Institute Pharma heeft goedgekeurd, moet het nog door de Tweede Kamer. Wat vinden onderzoekers en deskundigen van het initiatief? Is de subsidie voor het onderzoek naar geneesmiddelen welbested, of is het weggegooid geld?

Ineke Palm, lid van het wetenschappelijk bureau van de SP, mede-auteur *Vijfentwintig medicijnen tegen te grote macht van de farmaceutische industrie*

Oneens: Het is misschien niet weggegooid, maar de bedrijven bepalen het onderzoek

⊗ Het geld dat naar het topinstituut gaat is misschien niet weggegooid, maar dreigt wel te veel naar de aandeelhouders te vloeien. Het instituut zal zich vooral richten op effectiever onderzoek dat moet leiden tot een versnelde en verbeterde ontwikkeling van nieuwe geneesmiddelen. Dat is een mooi cadeau voor de industrie, want er is zeker sprake van een crisis in de innovatie: 75 % van de nieuwe geneesmiddelen zijn *me-too*-middelen, varianten op succesnummers van de concurrent.

Door de achterblijvende financiering van de overheid worden onderzoekers steeds afhankelijker van externe onderzoeksopdrachten. De industrie bepaalt daardoor te veel de agenda van het onderzoek. Het meeste geld gaat naar commercieel interessante (*me-too*-)middelen, voor veel voorkomende ziektes en voor mensen in rijke landen.

In plaats van tegenwicht te bieden aan commercieel onderzoek, wordt het medisch wetenschappelijk onderzoek met het topinstituut verder in de fuik van de farmaceutische industrie gedreven. Bovendien zal het bij Top Institute Pharma gaan om ziektegebieden die vanuit het bedrijfsleven voorrang krijgen. Deze moeten weliswaar aansluiten op de prioriteiten van het Ministerie van VWS, zoals vastgelegd in het Priority Medicines rapport, de industrie heeft al vaker laten zien dat zij zeer creatief is.

Niet de industrie maar overheid en universiteiten moeten vaststellen wat de belangrijke onderzoeksgebieden zijn. Daarom is het beter de beschikbare 130 miljoen in een onafhankelijk fonds voor geneesmiddelenonderzoek te stoppen. Bedrijven kunnen daarbij een percentage van hun inkomsten betalen zonder hen zeggenschap te geven in de aard van het onderzoek. ⊗

Luc van der Avoort, registratiemanager bij Boehringer Ingelheim dat niet meedoet aan het topinstituut

Oneens: Het is zinvol als het zich richt op het oorspronkelijke plan

⊗ Hoewel we momenteel nog geen partner zijn van het topinstituut, vind ik het persoonlijk wel een goed initiatief. Bedrijven kunnen op deze manier investeren in gebieden die voor hen minder interessant zijn, maar die toch relevant zijn voor de maatschappij. Wel vind ik de manier waarop het is georganiseerd wat minder: we werden gevraagd om binnen een week over de brug te komen met één tot enkele miljoenen euro's. Het kost echter meer tijd om daarover intern te overleggen. Omdat niet direct duidelijk werd wat het zou opleveren, zijn we er niet direct ingestapt.

Inmiddels kunnen ook kleinere bedrijven meedoen op aanvullende voorwaarden. Kennelijk is de oorspronkelijke opzet veranderd, maar om te zeggen dat het topinstituut weggegooid geld is, vind ik een beetje te kort door de bocht. Het hangt erg af van de projecten die worden opgestart. Het lijkt me zinvol als het topinstituut zich houdt aan het oorspronkelijke plan om zich te richten op het VWS-programma Priority Medicines. Het doel van Boehringer Ingelheim is om mens en dier te helpen met onderzoek naar geneesmiddelen. Daarom denk ik dat we op termijn ook willen bijdragen aan Top Institute Pharma. Die beslissing ligt echter niet bij mij. ⊗

Driek Vergouwen, directeur van het Topinstituut Voedselwetenschappen in Wageningen

Oneens: Gezien onze ervaring draagt een topinstituut bij aan innovatie

6 Het Wageningen Centre for Food Sciences (WCFS), ofwel het Topinstituut Voedselwetenschappen, bestaat sinds 1997. Het was bijzonder om dit te starten. Het zijn toch concurrerende bedrijven die samen onderzoek uitvoeren naar voedingsmiddelen en voedsel. De kennisinstellingen hadden eerst het initiatief bij de keuze van de onderzoeksonderwerpen, waarna de bedrijven keken of ze brood zagen in de projectvoorstellen. Nu ligt het initiatief bij de bedrijven. Zij bepalen de projecten in overleg met de kennisinstellingen.

Tot nu toe is het een succes. Alle partners zijn tevreden over de samenwerking en willen zelfs hun onderzoeksactiviteiten uitbreiden. Het kabinet steunt ons en heeft besloten om 33 miljoen euro extra subsidie toe te kennen voor de komende vier jaar. Hierdoor kunnen we het aantal onderzoekers verdubbelen. Daar zijn we heel blij mee.

Zelf heb ik farmacie gestudeerd in Leiden en 33 jaar gewerkt bij Organon. Ik volg de ontwikkelingen van Top Institute Pharma dan ook op de voet. Een topinstituut is een interessante formule. Voordeel is dat je het risico en de kosten kan delen. Daardoor is het mogelijk om meer toponderzoek uit te voeren. Ook wordt de samenwerking tussen bedrijven intensiever en kunnen de kennisinstellingen hun kennispositie handhaven en uitbouwen. Of dat ook geldt voor Top Institute Pharma hangt af van de projecten. Die heb ik nog niet gezien. Wel verschilt de opzet met die van ons instituut. Zo hebben we geen call voor voorstellen, maar programma's waarbinnen projecten worden geformuleerd.

Gezien onze ervaring kan het geld goed worden besteed en draagt het bij aan innovatie. De structuur van een topinstituut is ideaal bij goed overleg van de partners. Alle topinstellingen doen het op hun eigen manier, maar het is absoluut geen weggegooid geld zolang bedrijven de onderzoeksresultaten oppikken. De projecten moeten een hoog *need-to-have*-gehalte hebben: dan dragen ze echt bij tot innovatie bij de bedrijven. 9

René Medema, hoogleraar experimentele oncologie van het UMC Utrecht

Oneens: Het is absoluut geen weggegooid geld, maar we moeten ook investeren op de lange termijn

6 Het geld voor het topinstituut is absoluut geen weggegooid geld, zeker gezien de mogelijkheden die nu tot onze beschikking staan. Samen met het NKI starten we een project dat Organon meefinanciert. Maar naast de financiële injectie in het topinstituut is het ook belangrijk om te investeren in langetermijnonderzoek.

Een halfjaar geleden liet ik me in mijn intrede en in *NRC* kritisch uit over de manier waarop het topinstituut in zeer korte tijd vorm heeft moeten krijgen. Het was onduidelijk wanneer en hoe de kwaliteit van de ingediende projecten getoetst zou worden en welke criteria van belang waren bij de beoordeling. Deze kwaliteitscontrole is na een wankel en overhaaste start nu goed georganiseerd. Ook

Joost de Metz, plaatsvervangend directeur van DGV, dat een poll hield over het topinstituut

Oneens: Het is een goed initiatief, maar we wachten af wat het oplevert

6 De poll geeft de mening van de lezers van onze nieuwsbrief weer. 30 % vindt het een slecht plan en denkt dat het geld beter kan worden besteed aan andere sectoren in de geneesmiddelvoorziening. 20 % is neutraal: ze vinden dat innovatie nodig is, maar ze betwijfelen of dit de juiste manier is. Maar liefst 43 % vindt het een heel goed initiatief en ziet dat de overheid het voortouw neemt in de ontwikkeling van maatschappelijk relevante geneesmiddelen. Een minderheid van 7,5 % vindt dat de industrie dit zou moeten oppakken.

Wij zelf staan neutraal tegenover het topinstituut. We vinden het goed dat het initiatief er is om de geneesmiddelontwikkeling te stimuleren. We zijn verwachtingsvol en nieuwsgierig naar de producten die het zal opleveren. Wel zijn we sceptisch over de mogelijke rendementen. Ook lijkt het topinstituut zich te richten op andere thema's dan aanvankelijk werden genoemd. Toch spreken we onze waardering uit voor de aanpak: het is niet simpel om een dergelijk initiatief op te zetten. Helaas zijn we er zelf niet bij betrokken, ze hebben nog geen contact met ons opgenomen, haha. Maar serieus, we vinden het een goed initiatief, maar we wachten af wat het oplevert. Dat is moeilijk te voorspellen. 9

over de academische vrijheid, dat binnen mijn project wordt gegarandeerd, maak ik me minder zorgen dan voorheen.

Mijn zorg over financiering van langlopend onderzoek blijft echter. Het topinstituut richt zich op de praktische vertaling van kennis op de korte termijn. Dat is een goed initiatief, maar voor de lange termijn zijn extra investeringen in basaal onderzoek nodig. Het is wenselijk dat het topinstituut niet als vervanging dient voor verdere structurele investeringen. Het vergt grote investeringen om een internationaal competitieve kennisinfrastructuur te behouden en voldoende structurele financiering om dit draaiende te houden. Dit is in de huidige structuren lastig te realiseren. 9